

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه‌ای رشتهٔ پزشکی
عنوان

بررسی ارتباط بین شدت درد استئوآرتیت زانو با افسردگی، اضطراب و کیفیت زندگی

نگارش:

آریا محبوب سامیان

استاد راهنما:

دکتر افسانه انتشاری مقدم

اساتید مشاور:

دکتر مهریار ندرمحمدی

دکتر افshan شرقی

مهر ماه ۱۴۰۰

شماره پایان نامه: ۹۱۱۰

سُلَيْمَانٌ

تقدیم

به نام آنکه جان را فکرت آموخت.

خدا را شاکرم که از روی کرم، پدر و مادری
فداکارنصبیم ساخته تا در سایه‌ی درخت پر بار
وجودشان بیاسایم و از ریشه‌ی آن‌ها شاخ و برگ
گیرم. والدینی که بودنشان تاج افتخاری است بر سرم
و نامشان دلیلی است بر بودنم که این دو موجود
قدس پس از پروردگار، مایه‌ی هستی ام بوده‌اند،
دستم را گرفته‌اند و در این وادی پر از فراز و نشیب
زندگی، چگونه راه رفتن را به من آموختند.
و خواهرم که شور و شوق زندگیم بوده است.

حال این برگ سبزی است تحفه درویش تقدیم به
آنان...

تشکر و قدردانی

سپاس خدای را که سخنوران، درستودن او بمانند و شمارندگان، شمردن نعمت‌های او ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن نتوانند. اکنون که باید آغازی بر یک پایان بنگارم، بر خود لازم می‌دانم که از استاد راهنمای محترم سرکار خانم دکتر افسانه انتشاری مقدم و اساتید مشاور گرانقدر جناب آقای دکتر مهریار ندر محمدی و سرکار خانم دکتر افshan شرقی به خاطر راهنمایی‌های ارزشمندشان تشکر و قدردانی نمایم.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول مقدمه	
۱-۱- مقدمه و بيان مسئله	۴
۱-۲- اهداف	۶
۱-۲-۱- هدف کلی مطالعه	۶
۱-۲-۲- اهداف اختصاصی	۷
۱-۲-۳- اهداف کاربردی	۷
۱-۴- سوالات	۷
۱-۳-۱- تعریف واژه ها	۸
۱-۳-۲- استئوارتریت	۸
۱-۳-۳- افسردگی	۸
۱-۳-۴- اضطراب	۹
۱-۳-۵- درد	۹
۱-۳-۶- کیفیت زندگی	۹
فصل دوم بررسی متون	
۱-۱- مبانی نظری	۱۱
۱-۱-۱-۱- اختلال افسردگی اساسی (MDD)	۱۱
۱-۱-۱-۲- اپیدمیولوژی	۱۱
۱-۱-۲- علت	۱۲
۱-۱-۳- پاتوفیزیولوژی	۱۴
۱-۱-۴- علائم و نشانه ها	۱۵
۱-۱-۵- تشخیص	۱۷
۱-۱-۶- درمان	۱۹

۱۹	۱-۷-۱-۱-۲- سبک زندگی
۱۹	۲-۷-۱-۱-۲- داروهای ضد افسردگی
۲۱	۳-۷-۱-۱-۲- سایر داروها
۲۲	۴-۷-۱-۱-۲- الکتروشوك (ECT)
۲۳	۱-۲-۱-۲- اضطراب
۲۴	۲-۲-۱-۲- اضطراب در مقابل ترس
۲۵	۳-۲-۱-۲- پاتوفیزیولوژی
۲۵	۴-۲-۱-۲- علائم
۲۷	۵-۲-۱-۲- تشخیص
۲۸	۶-۲-۱-۲- درمان
۲۹	۱-۳-۱-۲- استئوآرتربیت
۲۹	۲-۳-۱-۲- ایدمیولوژی
۳۰	۳-۳-۱-۲- پاتوفیزیولوژی
۳۱	۴-۳-۱-۲- علائم و نشانه ها
۳۲	۵-۳-۱-۲- علل
۳۳	۶-۳-۱-۲- تشخیص
۳۴	۷-۳-۱-۲- مدیریت و درمان
۳۹	۲-۲- بررسی متون

فصل سوم مواد و روش کار

۴۵	۱-۳- نوع مطالعه
۴۵	۲-۳- جامعه مورد مطالعه و روش نمونه گیری
۴۵	۳-۳- روش گردآوری اطلاعات
۵۰	۴-۳- معیارهای ورود به مطالعه
۵۰	۵-۳- معیارهای خروج از مطالعه

٥١	٦-٣- ملاحظات اخلاقی
٥١	٧-٣- محاسبات آماری
فصل چهارم نتایج	
٥٥	٤- آمار توصیفی و استنباطی
فصل پنجم بحث و نتیجه گیری	
٦٤	١-٥- بحث
٧١	٢-٥- جمع بندی و نتیجه گیری
٧٢	٣-٥- پیشنهادات
٧٣	منابع

فهرست جداول

جدول ۴-۱ اطلاعات دموگرافیک بیماران.....	۵۵
جدول ۴-۲ نتایج پرسشنامه های مطالعه.....	۶۰
جدول ۴-۳ ارتباط میان شدت درد استئوآرتیت و افسردگی و اضطراب بیماران.....	۶۱
جدول ۴-۴ ارتباط میان کیفت زندگی مرتبط با سلامتی و افسردگی و اضطراب بیماران.....	۶۲
جدول ۴-۵ ارتباط میان کیفیت زندگی مرتبط با سلامتی و شدت درد و نمره WOMAC.....	۶۳

فهرست نمودارها

نمودار ۱-۴ توزیع جنسی بیماران.....	۵۷
نمودار ۲-۴ توزیع سطح تحصیلات بیماران.....	۵۷
نمودار ۳-۴ توزیع شغل بیماران.....	۵۸
نمودار ۴-۴ توزیع محل سکونت بیماران (شهری یا روستایی بودن).....	۵۸
نمودار ۵-۴ توزیع محل سکونت بیماران (بین شهرستان ها).....	۵۹

فهرست علایم اختصاری

BAI : Beck Anxiety Inventory

BDI : Beck Depression Inventory

MDD : Major Depressive Disorder

MS : Multiple Sclerosis

NSAID : Non-Steroidal Anti-Inflammatory Drug

WOMAC index : Western Ontario and McMaster Universities Osteoarthritis Index

بررسی ارتباط بین شدت درد استئوآرتربیت زانو با افسردگی، اضطراب و کیفیت زندگی چکیده

زمینه : شیوع استئوآرتربیت زانو با افزایش سن، رشد چشمگیری دارد. درد مداوم ناشی از این بیماری، اختلالات خواب، کاهش فعالیت فیزیکی و افزایش ناتوانی می‌شود که این مسئله باعث ایجاد و یا تشدید افسردگی در این بیماران می‌شوند. تجربه دردهای شدید به دنبال تحرک و ناتوانی از انجام امور روزانه نیز موجب ایجاد اضطراب در این بیماران می‌گردد. از طرفی وجود افسردگی و اضطراب موجب احساس درد و ناتوانی به شکل غیرواقعی از جانب بیماران می‌شود و این چرخه معیوب موجب کاهش کیفیت زندگی بیمار و پیچیده شدن روند درمان می‌شود. بر همین اساس طی مطالعه حاضر بر آن شدیم که ارتباط بین شدت درد استئوآرتربیت زانو و افسردگی، اضطراب و کیفیت زندگی را مورد مطالعه قرار دهیم.

هدف : تعیین ارتباط بین شدت درد استئوآرتربیت زانو و افسردگی، اضطراب و کیفیت زندگی

مواد و روش کار : تعداد ۱۰۰ نفر از بیماران مبتلا به استئوآرتربیت زانو به شکل تصادفی ساده انتخاب و وارد مطالعه شد. اطلاعات دموگرافیک آنها توسط چکلیست جمع‌آوری شد. داده‌های جمع‌آوری شده (چک لیست و پرسشنامه های BDI ، BAI ، WOMAC index ،Short Form-36) وارد نرم افزار SPSS شده و با استفاده از آزمون‌های آماری(همبستگی اسپیرمن)، جهت بررسی ارتباط میان متغیرهای کمی، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

نتایج : ۷۸ بیمار (۷۸/۰ درصد) زن و ۲۲ بیمار (۲۲ درصد) مرد بودند. تعداد ۶۱ بیمار (۶۱/۰ درصد) بی سواد و ۳۹ بیمار (۳۹ درصد) باسواد بودند. ۷۴ نفر (۷۴/۰ درصد) خانه دار و ۲۶ بیمار (۲۶ درصد) شاغل بودند. تعداد ۵۹ بیمار (۵۹/۰ درصد) ساکن شهر اردبیل و ۴۱ بیمار (۴۱ درصد) ساکن سایر شهرستان‌های استان اردبیل بودند. ۹۴ بیمار (۹۴ درصد) شهرنشین و ۶ بیمار (۶ درصد) روستانشین بودند. میانگین سنی بیماران ۵۶/۳۱ سال با انحراف معیار ۱۱/۸۶ بود. مدت زمان ابتلا ۵/۰۹ سال و مدت زمان درمان ۳/۴۰ سال بود. همچنین میانه تعداد اعضای خانواده ۳ نفر بود.

نتیجه گیری : با توجه به نتایج مطالعه حاضر، ارتباط معناداری میان استئوآرتربیت زانو و اختلالات روان پزشکی همچون افسردگی و اضطراب و همچنین کاهش کیفیت زندگی بیماران وجود دارد. بنابراین لازم است در کنار درمان استئوآرتربیت، برنامه هایی جهت درمان اضطراب و افسردگی و افزایش کیفیت زندگی بیماران در نظر گرفته شود.

کلمات کلیدی: استئوآرتربیت، افسردگی، اضطراب، کیفیت زندگی